

פייניגט באיקאטירן

№ 80

Łódź, Poniedziałek, 3 kwietnia 1933 r.

עלפטער יאהרגאנג

לאדז, מאנטיאג, 3 ניסן תרצ"ג

№ 80

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 מער, פערמיטאווער 21, לאדז, פערמיטאווער 21, מער, 224-71.

וויי-פראמעס פון לאדזער יודעז

געבטיגע גרויסע פערזאמלונג פון ווירטשאפטליכע איז פארטייטשע ארגאניזאציעס געגען די ווילדע מעשים פון דער היטלער-רעגירונג אין דייטשלאנד

סיסטע עמפירונג אין ווייז היינטען אין קאנצע-
 מאריסטען פראטעסט געגען די בעסטע-לישקליש
 פון די צעבושעוועטע היטלערישע הארדעס לגבי
 דער יודישער בעפעלקערונג אין דייטשלאנד. אין
 דעם דאזיגען פראטעסט פארטייטשע ארגאניזאציעס
 גאנצען יודענטום און מיט דער עפענטליכער מיינונג
 פון דער גאנצער קולטורעלער וועלט, וואס טארעלס
 אריינשטימט די מעטאדען פון געוואלדטאט און די
 העכטלאזיקייט, וואס ווערט איצט אנטוועקעט לגבי
 די יודען אין דייטשלאנד, און וואס זענען א שטארק
 פלעק פאר דער מענטשליכער ציוויליזאציע.

(2) מיר שיקען אבער די פערטאגלעך און
 געפייניגטע דורך די היטלער-באיינקעס, אונזערע
 ברידער אין דייטשלאנד די אויסדרוקען פון היינטע-
 טען מיטגעפיהל, און דירקען גלייכצייטיג אויס די
 האפענונג, אז דער געזונטער שכל פונם דייטשען
 פאלק וועט זיך אויספאסן פון דער ציוויליזאציע-
 סערבלענדונג.

סחורים בעקומען פון יודיש דייטשע פארבראונגען
 און דייטשלאנד, אין וועלכע סיווערט געליקענט
 שטיין און ביי, און א געמינגע פראוואקאציע פון די
 היטלערישע, וועלכע האבען זיך דערשראקען פאר
 דער גרויסער באיקאט-אקציע.

צום וואס האבען זיך נאך געמאלדען פאר-
 שטעהער פון פערטייערע בראונטעס, וועלכע האבען
 געמאלדען, אז די מיטגלידער, וואס שפענען אין
 האנדעלס-פעריינדונג מיט דייטשלאנד, ליקווידירען
 די אפמאכען, אנדערע שיקען צוריק סחורה.
 אזוי דערצעהלט 'ה פארבראונגען (פארשטעהער
 פון כעמיקאליען) וואס צו שוין פון היינט אן
 וועלען א סך סחורים פון כעמיקאלען אריינפליסן
 צוריקציהען די בעשטעלונגען פון דייטשלאנד.

ה' גאלדקארן פאדערט אויף די ווירטשאפטליכע
 פראוויצען, ווי זאלען ווירקען אויף די קאנסומענטען,
 גייט צו נוצען קיין דייטשע סחורות.

**מיר טארען נישט ווארטען אויף'ס חסד
 פון דער פערטער-ליגע**

מיר מוזען אליין נעמען אין שוין אונזערע ברידער
 אין דייטשלאנד.

מאניסטער דאנציגער שטעלט זיך אפ אויף
 דעם פאקט, וואס די איצטיגע אפיציעלע דייטשע
 רעגירונג פיהרט אליין אן מיט דער באיקאט-קאמ-
 פאניע געגען יודען. ס'זענען געווען פאלען, ווען
 רעגירונגען האבען אנטלערייט אנטעמעטישען טע-
 ראן — די היטלער רעגירונג האט דאס אונלעגאלע
 לעגאליזירט און דעם האלבען מיליאן יודען גע-
 שטעלט אויסער דעם געזעץ.

אויף דער איינציגטיוו פון צענטר. סחורים-
 פראוויצען (פערטריקאווער 10) איז נעכטען פארנע-
 קומען א פראטעסט-פערוואנדלונג פון פערטערען פון
 אלע יודישע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס אין
 לאדז געגען די ווידען-פערטאגלונגען און דייטשלאנד
 און געגען די מעשים תחומים פון די היטלערישע
 באנדעס.

די פערזאמלונג, צו וועלכער ס'זענען נעק-
 מען פערטערען פון אלע יודישע ווירטשאפטליכע
 ארגאניזאציעס (א חוץ דעם סחורים-פראוויצען, פיע-
 טריקאווער 73, וועלכער האט קיין פערטערען
 גייט צוגעטיקט, קלה, ציוניסטישע ארגאניזאציע,
 'צוגורה' און אנדערע ווערט געעמענט פון פרועס
 אינוש. נישט פראשקער, וועלכער ערקלעהרט, אז
 די פערזאמלונג איז צוזאמענגענומען געווארען מיטן
 צוועק, אז דאס לאדזער יודישע סחורטום זאל
 פליסונגען.

דעם שארפטען פראטעסט געגען דעם
 אנטיסעמיטישען מעראר פון דער
 היטלער-רעגירונג

דורך אנטליסען זיך אין דער באיקאט-אקציע פון
 וועלט-יודענטום.

מיט א גרויסער רעדע איז גרויסערטראקטען
 דער פרועס פון דער קלה-פערוואנדלונג דעפוטאט
 מינבערג. אין זיין רעדע רעדט דער רעדנער ארום
 די טרויעריגע לאגע פון דייטשען יודענטום, וועגען
 די גרויסע רציחות פון די היטלערישע סחור-
 טאקעס. דערביי ברענגט פרועס מינבערג פאלגענדע

(3) אין צענטער אויפ'ן באיקאט און די צייטש-
 דראהונגען פון די איצטיגע הערשער פון דייטשלאנד,
 סאלדאציריען זיך די פארשטעהער פון די ארטיגער
 נאציעס מיטן אנטוועקען עקאנאמישען קאמפ-
 לגבי דעם דייטשען יודענטום, די אנטוועקען-
 ארגאניזאציעס פערמליכען זיך צו מיטגלידער צו
 אפהיטען שטיצע דעם באיקאט פון אלע אויסצ-
 בייטונגען פון דייטשער צעשטאמונג.

(4) די יודישע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס
 דאנקען די פוילישע רעגירונג פאר אן אנטוועקען
 דעצידירטע שטעלונג בונגען די פערטאגלונגען פון
 די יודען, פוילישע ברידער, אין דייטשלאנד.

(5) פערטאגלעכע בעשליסען צו מילדען א
 שטענדיגען אפענעם צווישענפארטיגן - קאמפ-
 וואס זאל ארגומענטען אלע ארגאניזאציעס: ענד-
 שפאלטיכע, פאליטישע, ווירטשאפטליכע און פון
 פרייע פראפעסיע און לאדז - וועלכע העט אן
 פיהרען מיט דער הייטעריגער באיקאט-אקציע.

(6) די פערטאגלעכע דירקען אויס ווער טיפע
 איבערצייגונג אז די דייטשע בעפעלקערונג פון לאדז,
 טארעלס אויך די בארברייטשע סערפאלהונגען פון די
 יודען אין דייטשלאנד.

(7) מיטטילען דעם אינהאלט פון דער דאזיקער
 רעוואלוציע דער פוילישער רעגירונג און דער
 לאדזער ווא עוואדזשוע.

יודישע קלה.
 צענט-אלע' סחורים-פראוויצען.
 סחורים-דעטאליסען-פראוויצען.
 קליינע-דעטאליסען-פראוויצען (ארגאניזאציע סא).

די הייז אקציע און אויף 'ה מארגוליעס (באר-
 פיר-בראונטע) ערקלעהרען, אז

**פיל לאדזער פארבר-געשעפטען האבען
 שוין אנטוועקען די בעשטעלונגען**

די שייב-מאטעריאלען וואס איז צווישענשיקט גע-
 ווארען אויף נאכטאמע, און צווישענמאנען קיין
 דייטשלאנד, ווייל די סחורים האבען די סחורה נישט
 אנטוועקען פון דער באהן. א בעקאנטער לאדזער
 זאקען-פארבראונגען האט טעלעגראפיש אנטלירט א
 בעשטעלונג אויף מאשינען א. ד. גל.

ה' סענדאוסקי זאגט, אז דער באיקאט דורך
 פראקלאמירט ווערען שוין פון היינט אן

**לאדז, דאס פוילישע מאנשעסטר
 דער גרעסטער אינדוסטריע-צענטער
 אין פוילען דארף אויפהויבען איהר
 מעכטיגע פראטעסט-שטימע**

געזען די געוואלדטאטען אין דייטשלאנד,
 אינוש אבראמאן זאגט, אז דער דייטש מון
 דעם יודישען פראטעסט פיהלען אויף זיין קעשענע
 און דאס קאן נאר געשעהן דורך א באיקאט אויף
 דייטשע סחורות.

דער רעדנער לעגט פאר אפצווארטען מיט דער
 פראטעסט-רעוואלוציע און רופען א צווישען גרויסען
 מאסער-מיטינג.

ארום דעם פארשלאג פון אינוש אבראמאן
 ענטוועקען ווערען די דיסקוסיע, די רעדנער האבען זיך
 אלע אריינגעוואנדען געגען דעם פארשלאג. די קענע-
 רעזין אויף וועלכען ס'זענען פערטערען (כמעט
 אלע יודישע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, רעד-
 רעווענטירען צענדליגער טויזענדער סחורים און
 האנדלערער, אזוי אז די בראטעסט-רעוואלוציע מוז
 אנטוועקען ווערען.

סיווערט בעשלאסען צו וועלען א צווישען-
 פראוויצען-קאמטע, וועלכע דארף אנטהערן מיט
 דער באיקאט-אקציע אין לאדז.

נאך דעם ווי פרועס אינוש אבראמאן לעגט א
 פאר דעם טעקסט פון דער רעוואלוציע, נעמען א
 ווארט פרועס לייבש ראזענבערג.

— היטלער, וואס דער רעדנער, איז איצט דאס
 שרעקענאקט, גייט נאך פון די דייטשע יודען,
 נאך פון אלע יודען אין דער גארער וועלט.

**גרויסער פראטעסט פון דעם
 היטלערישען גיהנום**

קיין ווארט האט מען די טעג געבראכט 2
 שווער-פערוואנדעט פוילישע יודען פון דייטש-
 לאנד, וועלכע זענען פערוואנדעט געווארען פון
 דייטשע-סיען. די פערוואנדעטע האט מען נישט
 געוואלט אנטעמען אין קיין שום שפיטאל אין דייטש
 לאנד, ווי זענען דעריבער אויף די קאסטען פון
 פוילישען צעמטאנדאר אין דייטשלאנד אפגעשיקט
 געווארען קיין ווארטא, וואו מ'האט זיי אריינגע-
 נעפערט אין א שפיטאל.

א צווישען פאקט:
 לאדזער יודען, וואס האבען היינער אין דייטש-
 לאנד און האלטען דאס יודישע פערטאגלעכע, הא-
 בען די טעג בעקומען צוגעשיקט בייף, זיי זאלען
 צוריק די יודישע פערטאגלעכע, און דייטשלאנד,
 צווישען די יודישע פרווואל-עיס, און צענען
 היטלערישען.

יודען, וואס קומען צוריק פון דעם היטלערישען
 גיהנום גיבען אבער גרוילעכע זאכען.

**אויף דער גרענאדיר-שמראסע שפילען
 זיך אפ אוועלכע סצענעס, או די האר
 שטעלען זיך קאפויר**

— דאס יודישע לאדז מוז אויסדרוקען איהר שאפ-
 טען פראטעסט דורך אנטליסען זיך אין דער באר-
 קאט-אקציע פון וועלט-יודענטום.

אין דעם זעלבען זין רעדט דער פרועס פון
 קלה-יאטא ה' לייבעמאן, מיר, יודען מוזען אן-
 שטרענגען אלע מיטלען, אז די לאדזער פון דער יו-
 דישער פרועס: יודען באקאטירען דייטשע סחור-
 ות, כל זמן היטלער פייניגט די יודען אין דייטש
 לאנד, זאל גייט בליבען אויפ'ן פאפיר. דער חוב
 אויף די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס איז די
 לאדז צו פערטריקליכען.

קיין לאדז זענען נעכטען אנטוועקען א סך
 לאדזער יודען, וועלכע האבן געלונגען צו נישט
 לויפען פון דייטשלאנד, וועלכע ווערען פאלען פון
 שרעקליכע יודען-פייניגונגען, וועלכע שטארקען און
 פערמערען זיך פון טאג צו טאג, און ווערען אויס-
 געפיהרט מיט א שרעקליכער אבויקען פון ביי-
 טע היטלערישען.

פון די פאקטען, וואס די לאדזער יודען גייען
 איבער, בעשטעטיגט זיך נאכאמאל, אז די גע-
 גונג-פרייה, וואס קומען איצט מאסענדיג אן צו
 לאדזער יודישע סחורים אין לאדז, זענען געשריבען
 אונטער'ן דרוק פון צו איצטיגע מאכטהאבער-
 היטלענד.

פראטעסט-רעוואלוציע

די פערזאמלעטע פארשטעהער פון די אנטווער-
 געשריבענע ארגאניזאציעס ווירטשאפטליכע, ענד-
 שפאלטיכע און פאליטישע, ווי אויף פארשטעהער פון
 דער יודישער גמיע, אין לאקאל פון צענטראלען
 סחורים-פראוויצען (פערטריקאווער 10) האבען אין שוין
 כות מיט די יודען-פייניגונגען און דייטשלאנד,
 אנטוועקען איינשטימיג פאלגענדע רעוואלוציע:

(1) די אנטווער-געשריבענע דירקען אויס ווער-
 ען גייעם פאלקשפאלט, אז די בייף וואס לאדזער

**פון דעם איינעם דייטשען היטלער
 טענען נעבוירען ווערען א פד
 אנדערע היטלערס**

דער רעדנער שטעלט זיך אפ אויף דער יודיעה
 פון גייעם פאלקשפאלט, אז די בייף וואס לאדזער

„נייער פארקסבלאמ“

מיניסטער גערינג גערינג ליי הענט...

די כוואליע פון עמפערונג צוליבן פינגען די יודן אין דייטשלאנד וועלכע האט זיך אריבערגע- טראגען איבער דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט, איז גיטש געפעלען געווארן די היטלערואונגען מיט דער געוועהליכער ענערגיע און שבעלקייט פון בעטלום האפען זיי געלאזען און גאנג די מאשין פון הכחשות: עס בערעכטיגט דער שפך פון דער פערטער אפטיילונג ביי דער היטלעריסטער רעגירונג האפטענעלע עס בערעכטיגט פאן פאפען, עס בערעכטיגט די דייטשע פארטעטאנישע גרופע פון אלטוועלטליכען קירכען-פערזאנען, כדי דער איינ- דרוק זאל זיין נאך גרעסער האט דער מיניסטער גערינג אליין אראפגענומען דאס ברוינע עמל, האט זיך אנגעטון איראפעאיש, האט צוגעפערטען די אויסלעזענע פערזאנען און א'וועקצוגע- דיג זיין שטענדיגען אידענען טאן פון א מיטגליד רעדער, האט ער זעהר העפליך געווינדען די דייטשע ריכטונגס-רעדיקטער, וועלכע פערשפרייטען ליגענע ווע- גען בלווישטע יודען-פערזאנלעך, און דער צייט, ווען אין דייטשלאנד גופא קומט גארנישט באר- און דייטשלאנד, האט מיניסטער גערינג געוואלט, עק- זיסטירט אפילו א גרויסע אנטקעמערטע פערזאנען, אבער דאן זענען די געשעפטען אפגען. דער דאזי- גער פאקט זאגט צום בעסטען עדות, אז אין לאנד- העריט רוח און ארדנונג.

(הארעספאנדענץ פון בערלין)

אן פארוואס זאל מען גלויבען אין דעם, וואס ער האט ערקלערט פאר די וועלטליכע און בערלין? געגען וועלכע קלאסישע עדות ווי דער „פעל- קישער בעאבאכטער“ און דער מיניסטער גערינג אליין, ווערען בלאס אפילו די אויסגעפערטע חכ- חשות פון די יודישע פערזאנען אין דייטשלאנד. בכלל האט זיך דער מיניסטער גערינג אין דער צייט, וואס ער איז מיניסטער, בעריהמט געמאכט מיט א רייה מערקווידיגע ערקלערונגען, אזוי א שטייגער, האט ער אויפן צוואנציגסטן פון די פאליטיש-אפגעירען איבעראפט די אנוועזנדע מיט וועלכע בלומען פון געדאנק: פאליטיש עקזיסטירט גיטש צוליב דעם, אז זי זאל אפהייסן די הונדערט טויזנער פערברעכער וואס ווערן אין די טורמעס, מען דארף א סוף מיטן דאזיגען פאלשען הומא- ניטאריזם.

וואס זאל דאס בעדייטען? אויסשטען די אעס טריטע דאזער אויפהענגען ווי? און די דאזיגע ווער- טער פון גערינגען איז צו זעהען די וועלט-אנשוואונג פון א דור, וואס האט גיטש קיין אנדערע לעונג פאר אלע פראגען ווי אויפהענגען, שיסען, א.א.וו. אבער א געוואנדערט ברענענדיגען האט שגעקט זיין לעצטען נומער פון פראגעסיווען פוליר- שען זשורנאל „עפאקא“ געפינען מיר א פערזעכטער- דיגע באראקטירטיק פון דער ענדעציע, פון דאך זיגען פאליטישען לאגער אין פוילען, וואס קוקט מיט הנאה אויף די אויסטוען פון די היטלערי-לייט אין דייטשלאנד, סרוימענדיג וועגען דער צייט, ווען די גופא וועט קאנען שפילען אזא ראלע און אויף איר- עוועליכע אופן. דער ארטיקל הייסט: „דער נידער- טרעכטיגער לאגער“.

גיטש אבערש זיין, אויב איי האפען אין דער ווייך- ליכקייט ענדעקט דאס, וואס איז פערשענדליך, פון לייזן פון זיך, דאן ווערט פערשענדליך אז זי זאל נען געווארן דער פונדאמענט, אויף וועלכע עס איז געבויט געווארען דער בנין פון דער סאציאליסטי- שער בעוועגונג. — אזוי זאגט ווערען דער לעצטער פון מארקס'ן אייגער פון די אגגעווענענסטע מאקסימע עקאנאמיסטען און סאציאלאגען ווערנער זאמבארט, אויב אזוי אז עס, דאן וועט גיטש העלפען האט פער-ענען ביבליאטעקען און דאס אויסמעקען זיין טען אין די לענד-ביכער.

פונקט יאהר דאס איז א גרויסער איינטימ- און לויפענדען יאהר איז געווארען פונקט יאהר פון זיבט עס איז געשטארבען קארל מארקס, און מען מוז בעשטימטען אז קארל מארקס איז מקהר'ן לעצטיג אייזער פיל לעבעדיג.

זי וועט דער יוהם פון מיניסטער גערינג איינטימ- לעפען פונקט יאהר נאך זיין טויט? דאס איז א ספק. ווער גערעכט היינט די נעמען פון די גארטשע מיט- סטארען פאר אונטערליכע ענינים וועלכע זענען גע- שטארבען מיט פונקט יאהר צוריק? מעליך אז מיט דער צייט וועט מען א פאך שרחה זיין וועלכע פערדישען לעקסיקאן קאנען ליינען הענגען עפעס א מיניסטער גערינג וועלכער האט גיטש געהאט זיין פאליטיש אויף צו פערשטייגען די יודישע הענדלעכער און וועלכער האט געוואלט פערזיכטען דעם פאקט- סיום.

זייער מאראל, פאטריאטיזם, קוירטור

„דער נידערטרעכטיגער לאגער“ — אויסערגעווענהליך שעהנער אנגריף אויף דער ענדעציע

טאמע נידריגסטע אינסטיקטען פון המון, אט דאס איז ווער געזעצמאסיגקייט. עס געפעלט די דער אטענעזאם אויף דער פיי- היט פון ווארט און אויף דער פרייהייט פון מקור- טען, וועגען וואס די שיינע דא און פוילען מיט ווער ליגענדישען קול.

אט דאס איז ווער דעמאקראטיזם. מיט פערברענגען שרייבען זי זיין פון פערפאלגט און דייטשלאנד, פערזאנליכע, ווי אזוי מען פערטרייבט פון שפיטאל-זאל דאקטוירים, פון געריכטס-זאל ארוואקאפען, פון היינטליכען פאר- מעס די וואוינונגען — אין די סוף וועלכעסען שייבער פובליציסטען און גע- וועלטליכע טוער.

אט דאס איז ווער קולטור. די פראקטישען גיטש געגען די פינגען פון די פערפאלגט, געגען די מערדעליכען, געגען די מר- טעלאטע-עליכע פינגענען אין די טורמע-לעכער. אט דאס איז ווער מענשליכקייט. באמת א נידערטרעכטיגער לאגער, די ליפען היטלעך, אט די פיגור, וועלכע די צוקונפט, באה- זיט עס וועט זיך נאך אפטיילונגען די אטמאספער, וועט דערמאנען מיט עפעל און ענטושוונג, אז אזא מענטש האט געקענט, זאל זיין אפילו א קורצע צייט, דער שפך איבער א גרויס פאלק, וואס א טייל פון איהם איז אריין אין א מצב פון מאקסימער פערטור- קעלונג.

עס קאן הערגיין אז דער פאליטישער מין, ווי געפעלט די מעגליכקייט א'יבערצוגע- די שוויבטישע ענדעמען פון דייטשלאנד קיין פוילען, די מעגליכקייט פון געוואלט-טאטען און פון פארגאמען, זי האפען שוין אזוי פיל מאל בעוור- זען וואס די קאנען אין דער היינטיק פון יודענ-פער- סעריטיקייט, אז אויף איצט האט פאך זי אויסגע- זייען די האפענונג, אז עס וועט זי געלינגען צו פערברענגען אויף דעם דאזיגען וועג די פארטייא- שע אימפרעזעס.

עס האט זי דערפרייט די נאציאנאליסטישע איבערקעהרעניש אין דייטשלאנד אלס ביישפיל, וואס גיט צו מוט, און די גיבן צו פערשטיין ווער המון אז נאמען אויף דעם אופן, דארף מען ענדערען די לאגע און פוילען...

די לויבען היטלעך, אט דעם שרעקליכסטען שווא פון פוילען, וועלכע פעהאלט גיטש זיבט פער- באפרישען אפטיילען, עס מאכט גיטש אויס, וואס ער וויל אונטערגראפען דעם ווערסאליכער טאקטיקאט. עס מאכט גיטש אויס, וואס ער אראגאניזירט אין דייטשלאנד און אויפן אפיציעל-עראנצאנאלען פאדען אפיציעלע אופן פאמערן, ער פיהרט א בלוזיגען קאמף געגען די יודען און דאס איז גענוג, כדי צו רעדען וועגען איהם מיט התלהבות.

אט דאס איז ווער פארטיאטיזם. זי אפאלאגירט זי טאמע מוראזיגע געוואלט טאטען פון היטלעךס בארדעס ביים געזאקט, אז אויך אין פוילען וועט מען קאנען שפילען אויף די

אין לעצטען נומער פון פראגעסיווען פוליר- שען זשורנאל „עפאקא“ געפינען מיר א פערזעכטער- דיגע באראקטירטיק פון דער ענדעציע, פון דאך זיגען פאליטישען לאגער אין פוילען, וואס קוקט מיט הנאה אויף די אויסטוען פון די היטלערי-לייט אין דייטשלאנד, סרוימענדיג וועגען דער צייט, ווען די גופא וועט קאנען שפילען אזא ראלע און אויף איר- עוועליכע אופן. דער ארטיקל הייסט: „דער נידער- טרעכטיגער לאגער“.

אנדערש קאן מען זי גיטש ארדנען. אין פאליטישער גרויסערע טעגליכע און קיין שום פארטיי ווייטער גיטש געגאנגען. אין פערטומלעך די עפעסער- ליכע בייגונג האט קיינער גיטש דערגרייכט אזא גע- שיקטיקייט. קיינער וועט זיך מיט זי גיטש פערגליי- כען מיט אט די מיניסטערס פון פאלשקייט, ווער ציינען און מוסטערהאפט, אלצדינג, וואס האט איר- טוישען ווערן, האפען זיי בערעכטיגט פון ווער ווען עס שטערט די גיטש דאס געוויסען, עס פעהאלטען זיי גיטש קיין שום מאראלישע סארמאזען.

אין איינטיגען מאמענט ווערען זיי א רעקארד- ספעקטאקל, א גרויסען שוישפיל פון פערברעכער- שער דעמאנאציע, פון פאליטישען פאלשקייט און פון געוועלטליכער העמאקאלאזיע. זי האפען איינ- געפונען אז און ווער פאליטישען אינטערעס ליגט צו לויבען היטלעך.

דאס, וואס מיר ליינען אין דער ענדעקישער פריעס וועגען היטלעך און זיגע בארדעס, איז די בעסטע לעררע דעסער, צו וואס פאר א נידריגקייט

סאניטאר-קארדאן ארום היטלעריסטישען דייטשלאנד

לאונג פון די סאציאליסטישע פארטייען

פראצעס און דער בעפעלקערונג. דערביי זענען די פארטייען געווענדעט בלויז געגען די סאניטאר- אינטעליגענטישע ספעיען, און אין דער קלענסטער מאס טרעפען זיי דעם יודישען קאמיטאל, וועלכער איז מועהסטעטיילס אגאנס, אט גוט פערקאנ- ספיריט און אויך פעהיג זיך אויסצוקויפען.

אויב דער היטלעריסטישער רעגאניט אזוי געגען דעם קריג, וואס איז איהם אנגעקניגט געווארען דורך דעם אלטוועלטליכען יודענטום, וואלט גענוג פערזען בלויז די דערהאנג פון באקאנט מאד געגאנגען און פראקטיק, כדי און א קורצער צייט צו ליקוידירען דעם היטלעריסטישן, דייטשלאנד, וואס לעבט פון עקס פארט פון דער אינדוסטריע און פון דער לאנדווירט- שפאט.

פיל גלויבען, שרייבט דאס בלאט פון S.S., אז דייטשלאנד איז גיטש איטאליען און אז היטלערי וועט גיטש אציאנען אזוי לאנג ווי מוסאליני מיר וועלען זיך גיטש שפילען און בלאזאן, אבער ווען א- פילו דער דאזיגע בליק וועלט געווען א ריכטיגער דאן וואלט אויך די אפוארטענדיגע און זאקלענדי- גע שטעלונג לגבי דעם היטלעריסטישן מיט גארנישט גע- ווען צו פערברענגען. ווייל עס איז א קלארע זאך, אז דער היטלעריסטיש וועט פרייוויליג גיטש אראפזיין פון דער ארענע און אז פיהלענדיג דעם באהענגען סוף וועט ער גיטש פונאדערפערטען א קריג, איי- דער ער וועט אפטרעטען.

פיל גלויבען, שרייבט דאס בלאט פון S.S., אז דייטשלאנד איז גיטש איטאליען און אז היטלערי וועט גיטש אציאנען אזוי לאנג ווי מוסאליני מיר וועלען זיך גיטש שפילען און בלאזאן, אבער ווען א- פילו דער דאזיגע בליק וועלט געווען א ריכטיגער דאן וואלט אויך די אפוארטענדיגע און זאקלענדי- גע שטעלונג לגבי דעם היטלעריסטישן מיט גארנישט גע- ווען צו פערברענגען. ווייל עס איז א קלארע זאך, אז דער היטלעריסטיש וועט פרייוויליג גיטש אראפזיין פון דער ארענע און אז פיהלענדיג דעם באהענגען סוף וועט ער גיטש פונאדערפערטען א קריג, איי- דער ער וועט אפטרעטען.

דער שטמפער פון יודישען האנדווערקערטום פוילען

אויף די בארבראישע יודען פערפארנונגען אין דייטשלאנד

לויבענדישען אויף דייטשע מאשינען. מאשינען טרילען און ארטיקלען. דער פערבאנד וועט אויף אויסארבע- יאן דער ריכטונג אראפנעמען אין די האנדווערקער- קאמערען אין לאנד.

דער פערבאנד זעהט ארום 564 ארטיקלען זאציעס, וועלכע שליסען איין 114 פאכען נישט אמט- גלדיערשאפט פון הונדערט און עטליכע פאכען פון ווער פערזאן אין אלע טיילען פון דער פוילישער ריי- פובליק, אריינגע פאכען ווי למשל העפטער פון נוצען היינט צו טאג צו זייערע פראדוקציע 75 פרא- צענט ארטיקלען. צו דעם אלעס וועט איצט ערמעג- לעך זיין, אויך בון איבערצייטען האט א ראטנער פער- ענדיגט דעם געשפיער, צו דאס יודישע האנדווערק- קערטום אין פוילען וועט מיט ווערען אפגעטע- אויף די בארבראישע מעשים פון היטלעריסטישען דייטשלאנד.

ווארשא, (ט"א) פערטרייבען דייטשע רוי- שטאפען, האלב-סאבריקאטען, מאשינען, באשיינען- טרילען פון די יודישע האנדווערקער-ווערקסשטעלען אין דער ענדעקע וואס דער יודישער האנדווערקער- פערבאנד וועט געבען אויף דער אויסראנגע- לייטק לגבי די דייטשע יודען מצד די היטלערי-באנ- דעס — האט דער פארזיצער פון יודישען האנדווער- קער-פערבאנד די חיים ראטנער ערקלערט דעם פאר- שטעהער פון דער יודישער טעלעראפער-אגענטור, אויף וויפיל דאס וועט זיין מעגליך, האט א ראטנער ערקלערט, וועלען מיר זיך בעמיהען צו פערטרייבען די דייטשע ארטיקלען מיט היימישע, אין פאלען ווען דאס וועט גיטש זיין מעגליך, וועלען מיר פערנעגען די גאנצע אויף דער אויסראנגע- פראקטיק און טשעכען. אויב דאס וועט זיין נוי- טיג, וועט דער פערבאנד אויסארבעטן זיין איינפלוס, און עס וועלען גיטש געפונען ווערען קיין איינפלוס-פער-

און אפאר מיינע דער מיניסטער גערינג, אז די אויסלעזענע ווערנען און דייטשלאנד קאנען גיטש ליינען קיין דייטשע ארען זי ווענען גיטש איינשטאנד זי קויפען דעם, פערליקען געאגרא- טערי? מען קאן גיטש גלויבען די יודען און די סאקריסטישע ווען ווי שרייבען וועגען פערפארנונגען פון יודען, אבער גיטש גלויבען דעם אפאליעלען אריין פון דער נאצ. מאצ, פארטיי, גיטש גלויבען דעם מיניסטער גערינג גופא? און אויב מען דארף גיטש גלויבען אין די ווערקס, וועלכע דער מיני- סטר האט געוואלטען און פאכען און איינשטעלען,

א גלעזעל טיי לכבוד זלמן וילברצווייג

היינט 5 א וויגער נאכמיטאג קומט פאר אים סקאלע-זאל א קבלת-פנים פאר דעם בעקאנ-טען זשורנאליסט און טעאטער-טוער זלמן וילברצו-צווייג, וועלכער וויילט איצט אין לאדז, דעם גלעזעל-טיי ווערט איינגעקארדענט דורך דער אג-פיהרערשאפט פון די יודישע טעאטערס אין לאדז און דורך א גרופע זשורנאליסטישען.

פון פאנאנסקיי'ס שפיטאל

ווי מיר דערווייטן זיך האט די דערוועלט-טונג פון פאנאנסקיי'ס שפיטאל בעשטימט אויפ'ן ארט פון דערשטארבענעם הויפט-ארדינאטאר ד"ר שטערלינג די דאקטוירים, וויצע פרעזעס פון שטאט-ראט ד"ר. שיפמן און ד"ר קרישק. ד"ר שיפמן איז בעקאנט צווישען דער יודישער געזעלשאפט אלס איינעם פון די ענרגישטע טוער אויפ'ן געביט פון יודישען שפי-טאל-וועזען, און ער איז אויך א אקטיווער מיט-גליד אין דער הויפט-דערוועלטונג פון טאָאָן אין פוילען.

די יודישע בעפאלקערונג אין לאדז וועט מיט גרויס צופרידענקייט אויסגעהערט די ידיעה, אז ד"ר שיפמן איז געווארען בעשטימט אלס איינער פון די ארדינאטארען אויף דער אינער-ליכער אפטיילונג אין פאנאנסקייס שפיטאל.

אינגעווענליכע געלעגנהייט!

אייניגע ערשטקלאסיגע 4-לאמפגע ראדיא-אפנעהמער אויף נויז געלעגנהייטליך ביליג צו פערקויפן

RADJO-REICHER Piotrkowska № 142

דער פסח איז שוין פאר דער טיר וואס האט איהר געמוג, כדי צו רעקלאמירען אייערע פסח-ארטיקלען? גוט פערקויפען גייעם פאלקסבלאט" וועט איהר אייער סחורה אויב איהר וועט זיך רעקלאמירען איז בעשטעלט היינט אייער אנאנס אין נייעם פאלקסבלאט. ווערן שוין אנגענומען אין פיעטריקאווער 21 טעל. 71-224

אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג "תומכי אורחים" ארגאניזירט די פסח-הילפס-אהציע

די פערזענלעכע פון הילפס-פעראייניג, תומכי אורחים האט בעשלאסען אזוי ווי אלע יאהר, אין דעם היי-יאהריגען פסח אונטערצוגעבען א הילפס-אקציע פאר בכבודע פאמיליעס ווי 600 פאמיליעס וועלען בעקומען פראדוקטען אין נאטור, און פאר 300 פערזענען ווערט איינגעקארדענט אנאומיטע פסח-קוך אין דעם נייעם רעמאנירטען ווינער זאל פאמארסקא 43. ווי יעדען איז גוט בעוואוסט, איז דאס היי-מיצע יאהר פסח די פרעקווענץ פון די בקשויים פילמאכט דאפעלט ווי אלע יאהר, ווייל די נויט איז גרויס און שרפליך, דער אויסערליכער מענטש קען דאס נאריגישט בענרייפען אויסער דעם וואס ער זעהט מיט זיינע אויגען, ווי אונזערע איבענע נאעהנטע ברידער און שוועסטער, אויסגעשמוערטע פון הונגער בעסען זיך מיט געוויין, מען זאל זיי כאפט העלפען אויף דעם מייערטען יום-טוב פסח, אין יעצטיגען מאמענט איז שוין דא איבער 500 ביטעס פון אזעלכע מענטשען, וועלכע זענען שטענדיג געווען נותנים פאר אונזער פראייין. מיר ווענדען זיך דריבער צו דער בעפעל-קערונג פון דער גרויסער יודישער שטאט לאדז: אונטערשטיצט אונזער פסח אקציע מיט א ברייטע האנד, ווייל הונדערטער פאמיליעס וועלען א דאנק, תומכי אורחים האבען די מעגליכקייט צו פיערן דעם גרויסען יום-טוב פסח.

מעאמער "סראלא" שרודמיטסקא 15 גאסטפילען פון מעאמער פער אייניגטע אקטיארן. פ. א. ק. ט. זיגמונט מורקאווי אלעקס שמיין באטייליקט: אברהם פארעווסקי, קלארא סענאלאוויטש, געניא שלימ, אלעקס שמיין, זיגמונט מורקאווי. עווא שטאקעווער, א. אינוועני, סאוש, ק. גוסמאן, ד. האמבורגער, א. וואלשטיטש. היינט, מאנאטאג, 9 אונט 9 היינט. פאפולערע פארשטעלונג פרייוו פון 60 גראשן ביי 220 דאס סענסאציעלע שטיק פון ד"ר לודוויק הערץ. מארפיום (Morfina) אין די הויפט-ראגל; זיגמונט מורקאווי-געניא שלימ בירגער צו באקומען אין קעסע פון מעאמער, סקאלע.

דער רעוויזיאניזם אויפ'ן שייך-וועג ווי מיר האבען שוין געמאלדען, קומט פאר מארגען, דינסטאג אין אונזער און, פילחארמאניע-זאל א פארלעטונג פון פון ה' מאיר גראסקאן, דעם וויצע-פרעזידענט פון דער וועלט-אויגן פון צויגיס-טען-רעוויזיאניסטען א.ד.ג., דער רעוויזיאניזם אויפן שייך-וועג. דער פאפולערער און פראמינענטער רעוויזיאניסטער פיהרער וועט זיך ארויסזאגען אין זיין פארגענדיגען רעפערעט ווענען די אקטועלע פרא-בלעמען, וואס זענען ענטשטאנען פאר'ן רעוויזיאניזם ניום נאכדעם ווי וול. זשאבאטינסקי האט אין זיין בעקאנטען מאניפעסט פאנאנערנעלאגט די העכסטע רעוויזיאניסטישע לייטונג, ה' גראסקאן וועט זיך אויך טיילען מיט די צוהערער מיט זיינע אינדרי-קען פון ארקי-ישראל, פון ווענען ער איז מיט א קורצער צייט צוריק געקומען און וואו ער האט א לענגערע צייט שטודירט דעם מצב פון דעם יודישען אויפבו-ווערק.

בעקאנטמאכונג. די לאנגיעהריגע היינטישע מצה-בעקעריי פון פאלירן, 3 אין זאוואדזשא 12 איז איבערגעטראגען געווארן אויף קאמיענא 18 עס ווערט אויסגעצאקען דינע מצות פון מעהל A. 0000 דאך-סטאיווע. מיט פאסט 1628 פלינגערהופט.

פרימא דינע מצות פון בעסטען מעהל אונזער דער השנה פון לאדזער ראבינאט צו מעסיגע פרייווען שוין צו בעקומען אין היינטישער און כשר'ער בעקעריי פון ש. מיצענמאכער פיעטריקאווער 166 טעל. 13-191 בעשטעלונגען ווערען אויך אפגעשיקט א היים. סאלידע בעהאנדלונג.

די מאשיין-מצות פון דער מעכאנישער בעקעריי ביי דער בעוואוסטער צוקלעניג נ. וויינבערג אונזער דער השנה פון יאנווער רב 38 פיעטריקאווער 38 מערעפא: 143-82 סבכת בעקאנט דער נ' קונרשעט, או צוליב די קלאסאלע בעשטעלונגען, הערט נעכטען וואס פרייער צו קומען נאך מצות, כדי אוי-אום צו קענען לויפן וואונדער-זינדענשאפט. האנדלונגען-פרייווען! בעמערקונג: די מצות און מצה-מועהל זענען געפאקט און פערזעהען מיט אונזער פירמע ווי אויך שוין צו בעקומען יום-טוב'דיג מאקאר א.ז.

דאס לאנגיאריגע בעקאנטע אין רעיעלע טוד און קארט-געשעפט Herman ŁOSKI (עקזיסטירט פון 1910) לאדז, נאוואמיעסקא 3, טעל. 114-92 פראנט 2-טער שטאק געזיגט אויף לעבער צום מריהלינג און ווער-סעוון דעם גרעסטען אין שטעטען אויסוואהל פון די נייעסטע הערען און ראמענ-שטאפען אין זעמליכע פארבען און מוסטערן פון ענגלישע, בילייער, מאמאשאווער סחורות א.א. גענויע מאברי-פרייוו! געדענקט די אדרעס! קומט און איבערצייגט אייד!

בעקאנטמאכונג. דערמיט פאר איר בעקאנט, אז פון 2-טען פארברייט, איז שוין פאסט פרייווען פיעטריקאווער 90 טעל. 221-72 געהאט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפערציע א.ז.ו.) ווי אויך אמבולאטארישע פון 9 ביי 1 און פון 4 ביי 7.30 אונטער.

מאשיין-מצות פון די פער אייניגטע בעקער-מייסטער אל. האשטשושקי 11 טעל. 141-08 און ווי יעדעם יאהר זיך הייבט מענטשן מיר עפענעלען דעם נ' סובליקס די בעי-רייהמעט און פאסטעט מיט ווער-גע-שטעקענדיקט מאשיין-מצות פון די בעקער-ערישע פערט מצה, וואס נעמט זיך אונזער דער שטרענגער השגחה פון זאנאווער רב הרריג ש"י וואפנער. צו בעקומען בע אונז יעדען קוואנטום מצות זעהט פון אויבען אויסק, די פרייווען זענען צו מעסיגע און צוגעשטעט צו דער העלפער צייט. צעטרעלע: אל. האשטשושקי 11 טעל. 141-08 ה' מ. יעלין, פיעטריקא 24 טעל. 173-46 ה' שולצער, וואו בארסקא 22 טעל. 139-67 ה' וויינבערג, שוואקובא 4 טעל. 129-69 יחזקאל קירשבוים, היינטיג 11 טעל. 161-50

קמח חטים כשר לפסח תחת השגחה הרבניאטא רבא אונזער דער אויפזיכט פון היגען ראבינאט אין אונזער מיהל געכשר'ט און אזוי ווי ס'פרייער יאהר, וועלען מיר דאס ענטשטע מעהל צושטעלען פאר אונזערע ב' קוגלען, דערפאר נישט צו פרגלייכען מיט דער פראווינץ, וואס אויסער שלעכטעס מעהל און נישט שעהנעס, קענען זיי ביי דער ליפערונג נישט נאכ-קומען אזוי ווי מיר, וואס ערמילען יעדענס פערלעכט. מיט פאסטונג "ELEKTROMŁYN" Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40. בעמ. בעשטעלונגען ווערען אנגענומען פערזעהליך אויך טעלעפאניש 147-40.

ארע דארפען וויסען! צום זומער רעשמען בעקומט איהר פון די בעסטע קוואליטעטען בילייער, מאמאשא-ווער און אנדערע נייעס-מאדערנעסע מוסטערען פון הערען-און ראמענ-שטאפען פאר מענער מיט 30% ביליגער אויף פאלמעס, אויף פאלמעסן געדענקט דעם קומט און איבערצייגט אייד! נור ביי R. SZCZEŚLIWY 5 נאוואמיעסקא 5, מאנאט, 2, שטאק.

הַסְפָּרָה פֿאַר מַטְרֵן - בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ

הכנות צו די פארשטעהענדיגע פריילינג-ספארטען

אָננעהױבען זיך די פוסבאל-מייסטערשאפטס-האַמפּען פון לאדזער, א"ה-הראם

פון "מכבי" זענען דערפֿער גישט געווען קיין פֿויר געליגע. דאָן האָט די יודישע מאַנשאַפֿט אַנגע-
 נעהם איבערשאַפט דאָס פּובליקום, אַרומזייענדיג
 זיך פֿאַר די שטאַרק "ל. ס. ט. ג." מאַנשאַפֿט אַלס
 גלייכער געגנער.
 און דער ערשטער העלפט איז דאָס שפּילען
 אַ גלייכעס. די יודישע מאַנשאַפֿט אַפּקלירט אין דער
 צייט זעהר פּיל אָבער אַלע אַקציעס ענדיגען זיך
 אָון ערפּאָלג.
 דאָס איינציגע טויזער פּון טאָג ערצילט "ל.
 ס. ט. ג." קורץ פֿאַרן סוף פּון מעשׂת דורך גינעקען
 פּון אַ שטראַף-שטויס אין דער רעזולטאַט 0:1 בלייבט
 שוין ביזן סוף.
 פון דער יודישער מאַנשאַפֿט האָט זיך ספּעציעל
 אויסגעצייכענט פּאַמער-אַנצונבלום, וועלכער האָט
 נעכטען געשפּילט אַלס רעכטער ליפּער און אין
 אַנגריף סינאדעריקא.
 די יודישע מאַנשאַפֿט דאַרף דעם רעזולטאַט
 צו בעטראַכטען אַלס בכבּוֹה־גען, הגם דער יודישער
 טאָג האָט געקאָכט זיין פֿאַר איהר אַ גינסטיגע צי-
 עס זענען נאָך פּאַרעקומען פּאַלענדע 2
 מעשׂטען וועגען די מייסטערשאַפטען פּון דער "א"
 קלאַס צווישען

(א) פּערגאַנגענעם שבת און זונטאָג זענען אין
 לאָדז פּאַרעקומען די ערשטע פּוסבאל-מייסטערשאַפט
 מעשׂטען פּון לאָדזער, א"ה-הראם, די היינטיגע
 מייסטערשאַפט-מעשׂטען פּערגאַנגען זיך ספּעציעל
 צו זיין אינטערעסאַנט, מחמת דעם, וואָס אין זיי בל-
 טייליגען זיך צוויי יודישע מאַנשאַפטען, "הכח" און
 "מכבי", ס'איז צו האַפּען, אַז אַ דאַנק דעם וועט זיך דער-
 אינטערעס און פּעקענען בערלינגער פּערגאַנגענען,
 ווייל יודישע מאַנשאַפטען איז אַ קאָסע-אַרטיקעל...
 די מאַנשאַפטען פּון דער "א" קלאַס האָבען
 זיך צו די הוי - יאהרנע קאַמפּע ספּעציעל צו
 געגרייט, ווייל פּון די היינטיגע 9 מאַנ-
 שאַפטען וועלען אין דער צוקונפֿטיגער לאָדזער ליגע
 בלייבען נאָר 7 מאַנשאַפטען און 2 קלויבען וועלען
 אַראָפּפּאַלען און דער נידעריגער קלאַס, דעריבער
 וועט יעדער היינטיגער מעשׂט זיין אַ פּערביסער-
 גער. יעדע מאַנשאַפט וועט זיך בעמיהען צו
 ערצילען וואָס מעהר פּונקטען און אַווי אַרום פּער-
 זיכערען זיך דאָס פּערבלייבען אין דער ליגע.
 אויפֿן ערשטען טייער אין די היינטיגע טייטס-
 טערשאַפט-קאַמפּען איז געגאַנגען
 הכח - ל.ס.ט.ג. 3:1 (1:1)

ו.ו.ס. - ווימא 2:3
 מוריסמען - ווידעו 0:4

ו.ו.ס. - לעכיא (סאָמאַשעו) 1:5

ו.ו.ס. ק. ס. האָט אויסגענוצט דעם פּייען
 טערמין פּון די מייסטערשאַפטס שפּילען און אין אַר-
 מאַשאַו געשפּילט אַ מעשׂט מיט דער דאָרטיגער
 "לעכיא" און בעוועגט דעם געגנער מיט 1:5.

פּלוצלינגער טייט פּון אַ יונגער יודישער ספּאַרטלערין

דעם פּערגאַנגענעם שבת איז פּלוצלינג געשטאַר-
 בען די יונגע יודישע ספּאַרטלערין בעלע קרישטאַל,
 די פּערשטאַרבענע איז געווען טעטיג און אַלע
 פּייערן גרופּען ביים יודישען אַר. ספּאַרט קלוב
 "שטערן". די יונגע 19-יאָהריגע קרישטאַל האָט
 געהערט אַז די גוט-צוואַנגענע ספּאַרטלערין, און
 געהייסט צו אַלע רעפּרעזענטאַט-מאַנשאַפטען פּון
 "שטערן" בעוועדערס האָט די פּערשטאַרבענע אַייס-
 בעוועדערס גרויסע פּעריאָדען פּייער-אַלעטעק
 אין ספּאַרט-שפּילען, וואו זי איז געווען דער קאַבי-
 טאַן פּון די ערשטע מאַנשאַפטען. די פּערשטאַרבענע
 איז אויך געווען אַ אַקטיווע אַמעיין אויפֿן געביט
 פּון אַרבייטער ספּאַרט און האָט געהערט צו דער
 לייטונג פּון דער גימנאַסטיק-קעמפּען פּייער-אַלעטעק
 דער ערשטער צווייטער אַייס-ספּאַרט-פּעלד
 פּון דער פּערשטאַרבענער איז געווען אויף די מי-
 סטערשאַפט פּערגאַנגענען פּון די שטיינער-קלויבען
 פּון לאָדזער קרייז אין יאהר 1931 שוין דעמאָלט
 האָט זי דערצילט דאָס צווייטע אָרט פּון לאָדז אין
 הויך-שפּירונג און קויל-וואַרפּען. און געזיגען די
 אַלגעמיינע אויפֿמערקזאַמקייט, אַ דאַנק דער איבער-
 געבענער אַרבייט פּון דער פּערשטאַרבענער האָבען
 זיך די פּייער-מאַנשאַפטען פּון "שטערן" היינטיג
 זעהר שטאַרק צענטרוקעלט. די פּערשטאַרבענע איז
 געווען זעהר בעליבט ביי אַלע מיט וועלכע זי איז
 גאַר געקומען אין בעריהונג. דעריבער האָט איהר
 טויט אַייסגעדיפּען אַ טיפּען טרויער ביי אַלע איהרע
 חבּיבים און פּייער. דער יודישער אַרבייטער ספּאַרט
 קלוב, "שטערן" האָט אין דער פּערשטאַרבענער פּער-
 לוייער אַ ווערספּולען מיטגליד און ספּאַרטלערין.
 די פּערשטאַרבענע איז געווען אַ צווייטער-עטקע
 פּון דער יודישער פּאַלקס-שויל אויפֿן באַמען פּון ב.
 באַיאַכאַוו.

די יודישע מאַנשאַפט איז אויפֿן דאָזיגען
 מעשׂט אַרויסגעטרעטען אַפּגעשוואַכט אָון קושיני-
 סקין און קרייצערין.
 אין אַנהויב האָלט זיך די יודישע מאַנשאַפט
 זעהר גוט און טייטש איבער "ל.ס.ט.ג." מיט אַ גאַנ-
 צער קלאַס, גישט קוקענדיג דערויף, וואָס אין דער
 "ל.ס.ט.ג." מאַנשאַפט האָבען געשפּילט עטליכע ליגע
 שפּילער מיט קאַראַשין בראש. די איבערימאַכט גע-
 הערט צו "הכח", וועלכער ערצילט אויף דאָס ער-
 שטע טויזער דורך דאָקאָוויטשין. די יודישע מאַנ-
 שאַפט ווירט אין דער ערשטער העלפט אַ פּוסבאל
 פּון אַ הויכער מדרגה. דאָך איז דער טויערער עפעקט
 גישט קיין ענטשפּרעכענדיגער. ווייל די יודישע מאַנ-
 שאַפט האָט אין דער צייט גישט אויסגענוצט אַ גאַנ-
 צער רייה גאַר גינסטיגע מאַמענטען, וואָס בעווייזט אַז
 עס פּעהלט איהר נאָך פּיל צו פּרעזיענען ערענע
 דיגען די אַקציעס.
 פּאַרן סוף פּון דער ערשטער העלפט האָט די
 "ל.ס.ט.ג." מאַנשאַפט אַנגעהויבען צו צילען אויף די
 פּיס פּון די יודישער שפּילער און עס פּאַלען אַלע
 וויילע קריכות. אַווי אַז ביי דער פּייער זענען פּער-
 וואַנדערט די שפּילער קאַזאַן, געשטעל א.א.וו.
 קורץ פֿאַר דער פּייער געלינגט ל.ס.ט.ג. אויס-
 צוגלייכען דעם רעזולטאַט נאָר אַ קאָרנער אויף 1:1.
 דער ריכטער האָט אָבער גישט רעאַגירט ווען בעתן
 טייערע דעם קאַריער האָט פּענאַ געהאַלטען דעם
 טויערמאַן פּון "הכח" רעפּאַראַטען און דערמיט
 אונגעגלייך זעמאַכט אַנאַינטעווענען.
 אין דער צווייטער העלפט שפּילט די יודישע
 מאַנשאַפט פּיל שוואַכער ווי אין דער ערשטער
 העלפט. די סיבה איז אַ פּשוטע, עטליכע יודישע
 שפּילער דרעהען זיך אַרום אויפֿן פּלאַץ צומקומען און
 איבערגעשטיגען דעם ענגערע עס איז אַווי אַרום
 מיט ל.ס.ט.ג. שפּילערס דאָס גיט ל.ס.ט.ג. די מעגליכ-
 קייטען צו פּערגרעסערען דעם רעזולטאַט מיט וויי-
 טערע צוויי טויערען און אַווי אַרום פּעסשטעלען
 דעם רעזולטאַט אויף 1:3.
 הגם די יודישע מאַנשאַפט האָט דעם דאָזיגען
 מעשׂט פּערשפּילט דאָך איז זי געווען דורך דעם גאַנ-
 צער צייט פּון מעשׂט די בעסערע מאַנשאַפט און
 איבערגעשטיגען דעם ענגערע עס איז אַווי אַרום
 נאָכאַמאַל בעשטעטיגט געוואָרען אַז ביי פּוסבאל-
 מעשׂטען דערייערן טויערען און גישט קענטשנישען.
 פּובליקום - אַרום 2000.

מכבי - ל.ס.ט.ג. 1:0
 דער ערשטער אַרויסטריט פּון לאָדזער, "מכבי"
 אין די רייען פּון דער "א" קלאַס האָט אין די
 היגע ספּאַרט קרייזען אַרויסגערופּען אַ פּערשטענדי-
 ליכען אינטערעס.
 אין דער צייט, ווען כמעט אַלע "א" קלאַס
 מאַנשאַפטען האָבען היינטיג זיך צוואַנגען פּריעס
 נחות - האָט די יודישע מאַנשאַפט צו ער -
 צייכענען אַ פּרילוסט פּון איינעם פּון איהרע בער-
 לינגסטע שפּילער, שיינאַק. די פּערשטענדיגען

בדוי-ווייס זענען יודישע פארבען "בלאו-ווייס" איז א דייטשער ספארט-פערזאן

זאָגט פֿאַר דער היטלער-פּאַליטיק. און זיינע מיט-
 גלידער געהערען צו די היטלער'ישע שטרים-אַפּטי-
 לונגען, ס'איז שווער אין ווער איינציגער לאַגע, ווען
 מיר יודען בלוטיגען פֿאַר די אונגעווערע צרות וואָס
 יודען אָפּגעטון דער שוואַרצער יודישער בעפעלקער-
 רונג אין גאַנץ דייטשלאַנד, זאָלען מיר גישט אויפֿ-
 מערקזאַם מאַכען ווער ס'איז דער דאָזיגער, בלאו-
 ווייס, נאָכמעהר ווייל דער גאַמען קען אַרומהערען
 אין אַ טעות, און מ'קען מ'בען אַז דאָס איז אַ יו-
 דישער פּערזאָן.

מיר האָבען זיך דערוואַסט אַז דער עקוועטיוו
 פּון וועלט-פּערבאַנד, "מכבי" אין דער פּערוואָן פּון
 איינזש, וויינבערג, האָט אינטערוויעוירט ביי ל.ס.ט.
 אַז דער פּוסבאל-מעשׂט זאָל ביי די איינציגע בעדיי-
 גונגען אָפּגערופּען ווערען, מיר ווייסען גישט וואָס
 פּאַר ערפּאָלג די דאָזיגע אינטערוויען וועט האָבען,
 ס'וואָלט אָבער געווען מעהר ווי רעכט, אַז דער דאָ-
 זיגער מעשׂט זאָל גישט צושטאַנד קומען, אויב זאָ
 האָבען מיר גישט קיין אַנדער מיטעל ווי אויפֿמערק-
 זאַם צו מאַכען דערויף די יודישע ספּאַרטלער.

ס'איז טרויעריג, אַז מען מוז וועגען דעם טרוי-
 בען אין דער ספּאַרט-רעסע, ס'איז אָבער אמת, אַז
 געגען דעם שטראַם פּון לעבען קען מען גישט געהן.
 די ווילדע היטלער'ישע חיות האָבען אונז געווען
 אַז מיר זענען נאָך ווייט פּון דער פּערשטענדיגונג,
 און פּון דער פּערבירדערונג, דעם קאַמף האָבען די
 יודען אויפגענומען, און דער אַוואַנגאַרד פּון יעדען
 קאַמף פֿאַר דער פּאַלקס-קעמפּען זענען פֿאַרט
 די אַרומגינגע מיטגלידער אין דער יודישער
 ספּאַרט-בעוועגונג.

ס'איז טרויעריג, אַז מען מוז וועגען דעם טרוי-
 בען אין דער ספּאַרט-רעסע, ס'איז אָבער אמת, אַז
 געגען דעם שטראַם פּון לעבען קען מען גישט געהן.
 די ווילדע היטלער'ישע חיות האָבען אונז געווען
 אַז מיר זענען נאָך ווייט פּון דער פּערשטענדיגונג,
 און פּון דער פּערבירדערונג, דעם קאַמף האָבען די
 יודען אויפגענומען, און דער אַוואַנגאַרד פּון יעדען
 קאַמף פֿאַר דער פּאַלקס-קעמפּען זענען פֿאַרט
 די אַרומגינגע מיטגלידער אין דער יודישער
 ספּאַרט-בעוועגונג.

די רופּען אין דער מערב-גרויס, אַז וועלכע
 ס'נעמערען 6 קלובען: 4 פּון קראָקא, 1 פּון פּו-
 זען אין 1 פּון שלעזיען.
 צו דער מורח גרויס געהערען אויך 6 קלוב-
 בען: 2 פּון לעמבערג, 2 פּון וואַרשאַ, 1 פּון
 לאָדז אין 1 פּון שעדלעץ.
 נעכטען האָבען זיך אָנגעהויבען די קאַמפּען
 אין דער מערב-גרויס, ס'זענען פּאַרעקומען צוויי
 מעשׂטען מיט פּאַלענדען רעזולטאַט:

טראַמאָוויא - פּאַדנוויע 0:3
 די רופּינירטע אַלעס ליגע-מאַנשאַפט האָט
 זיך לייכט אָפּגעפּאַרטיגט מיט דער יונסטער ליגע-
 מאַנשאַפט, פּאַדנוויע, שלענגענדיג זי 0:3.
 רוד - נאַרבאַרייא 0:6
 דער שלעזיער, רוד, האָט בלער איהר
 ערשטען מעשׂט מיט דער קראָקעווער, נאַרבאַרייא,
 זיך אויסגעקעמפט אַ גוטע פּאַזיציע אין איהר
 גרויס, שלענגענדיג די קראָקעווער מאַנשאַפט מיט
 0:6.

ל.ק.ס. - לעגיא 1:2
 פּריינדשאַפטס-מעשׂט
 ל.ק.ס. האָט הערליך אָנגעהויבען איהר איי-
 נענטליכען סעזאָן, פּערשטענדיג אהער די וואַר-
 שווער אויסגעצייכענטע "לעגיא", דאָס וועטער
 איז געווען אַ פּאַלעס און דעריבער איז אויך
 געווען זעהר ווויניג פּובליקום, גישט קוקענדיג
 אָבער דערויף האָבען בירע מאַנשאַפטען זעהר
 גוט געשפּילט, זוכענדיג די שוואַכע זייטען פּון
 נענער, פּדי דאָס אויסצונצען ביי די ליגע.
 מעשׂטען אין דער מורח-גרויס, וואָס הייבען זיך
 אַן שוין דעם 23 עטריל.

ל.ק.ס. האָט געשפּילט אָון סאווישקין, וועל-
 כען ס'האָט פּערטרעטען אורבאַנסקי, און אין דער
 צווייטער העלפט קאַרעשקע, דעם מעשׂט האָט גע-
 וואונען ל.ק.ס. אין דער פּערדע-קעמפּען פּון 1:2.
 פּוסבאל-מעשׂטען אין לאַנד
 אין לעמבערג איז פּאַרעקומען נאָר דער
 סאָלבערער מעשׂט

פּאַנאַ - חשמונאי 0:11
 אין קראַקא איז אַ חוץ דעם ליגע-מעשׂט
 פּאַרעקומען נאָר אַ מעשׂט
 וויסלא - 0.6 מיסראַוויץ 2:3
 אין קאַטאַוויץ איז פּאַרעקומען אַ מעשׂט
 רעפּר - זענטאַני סאַמאָוויץ - רעפּרע-
 זענטאַני סענינסקויע 2:4
 אין פּויערן איז פּאַרעקומען אַ פּריינדשאַפטס-
 מעשׂט צווישען
 וואַרמאַ (פּויערן) - פּאַלאַניאַ (וואַרשא) 2:9

פּינאַל-קאַמפּען ווענען דער
 באַהס-מייסטערשאַפט
 איז וואַרשא
 אין די פּינאַל-קאַמפּען האָבען זיך אַרויסגע-
 רוקט פּאַלענדע מייסטער: האַילאָווסקי, קאַזשי-
 מינסקי, פּאַלעווסקי, באַרקאָווסקי, ווידעל, אַנסטשק
 און טאַמאַשעווסקי.

ס'איז זעהר און זעהר גישט אַנגענעם, ווען
 ס'קומט אויס אין אונזער וועכענטליכער ספּאַרט-בלי-
 לאַגע צו שרייבען וועגען ענינים, וועלכע האָבען מיט
 ספּאַרט אייגענטליך גאַרנישט צו טון. גישט מיט דער
 פּויערער ערצהונג אַלס אַזעלכע און מכלל שכן שוין
 גיט דער אידעע פּון ספּאַרט, וואָס זאָל מען אָבער
 טון ווען מ'שטימט זיך פּשוט אויף דער פּעקער דאָס
 וואָס יעדער פּון אונז טראַכט און קען גישט הויך אַר-
 רויטזאָגען.

דער ענין איז אַ פּשוטער, דער לאָדזער ל.ק.ס.
 האָט פּערמעטען אויף אַנאַטיע-באַנאַלען פּוסבאל
 מעשׂט דעם בערלינגער קלוב, "בלאו - ווייס", דער
 מעשׂט דאַרף פּאַרעקומען שוין די קומענדיגע וואָך.
 קורס-כל מוזען מיר לשם אינטערעסאָרע פּעשט-
 וועלען, אַז בלאַווייס איז גישט קיין יודישער פּער-
 זאָן, ווי דאָס וואָלט זיך לויטן גאַמען געקענט אויס-
 דרעסען, "בלאו-ווייס" איז אַ גרויסע ספּאַרט-און-
 טאַיטשען-געוועזענע און דייטשלאַנד, וועלכע האָט
 צענדליגער אַפּטיילונגען און אַלס אַזעלכע האָט מען
 זיך מיט דער דאָזיגער געוועזענע שטענדיג גערע-
 קענט.

פּערשטעם זיך, אַז מיר זענען שטענדיג גע-
 שטאַנען אָון שום ספּאַרבעהאַלען אויפֿן שטאַנ-
 פּונקט, אַז דאָס צוואַנעלעבען, צוואַנעמאַרטייט פּון
 פּעקער און לענדער אויפֿן ספּאַרט-געביט איז דאָס
 בעסטע מיטעל פּון פּערבירדערונג און געגענדי-
 גיגער פּערשטענדיגונג, מיר האָבען שטענדיג בע-
 גרייט דאָס צוואַנענטערען פּון ספּאַרטלער פּון
 פּערשטענדיגע ראַטען און לענדער. לידער קענען מיר
 דאָס אין איינציגען פּאַל גישט טון, "בלאו-ווייס" איז
 אַ בירגערליכער דייטשער ספּאַרט-פּערזאָן, פּון די
 דאָזיגע פּערזאָנען האָבען זיך כמעט אַלע אַרומ-
 געטען.

די באהס-פּינאַל-קאַמפּען

כיי די פּעראיינען פּון די "סווישעלצערס"
 געכטען זענען אין, סקאַלא-טשאַסער פּאַרנע-
 קומען די פּינאַל-קאַמפּען אין באַקס פּון אַלע פּו-
 ליש, סווישעלצער-פּעראיינען אין פּוילען. האָלט
 נאָקס-מייסטער פּון די, סווישעלצערס זענען ארויס
 אין פּוילען-געוויכט - וויסאקי (צפּון-קרייז),
 האָהן-געוויכט - יאַש (צפּון-קרייז), פּערדער-געוויכט -
 סעפּעמישק (פּויערן), לייכט-געוויכט - וויכילנסקי
 (וואַרשא), האַלב-מיטעל-געוויכט - קאַניעטשני
 (שעדיצין), מיטעל-געוויכט - קאַרעשקעווא (לאָדז),
 העלבע-שווערע געוויכט - סווישעלצער (וואַרשא), אין
 פּאַפּיר-געוויכט און שווערע געוויכט זענען קיין
 קאַמפּען גישט פּאַרעקומען, ווייל ס'זענען גישט
 געווען קיין צענדער.
 צו די פּערשטענדיגען האָבען זיך געשטעלט
 40 אַנטיילנעמער.

פּראַפּאַגאַנדע-שוויס-פּער-מעסטונגען

הערליכע ערפּאַלען פּון די לאָדזער
 מכבי-שווימער
 דער לאָדזער קרייז-שוויס-פּערבאַנד האָט איי-
 געפּאַרענט אין זענדער באַסיין פּראַפּאַגאַנדע-
 שוויס-פּערמעסטונגען פּאַר מענער און פּוילען, צו
 די פּערמעסטונגען האָבען זיך געשטעלט 30 אַנ-
 טיילנעמער. די רעזולטאַטען זענען געווען פּאַל-
 בענדיג:

100 מעטער פּאַר מענער, קלאַסישען סטיל:
 גינטער (ל.ק.ס.) 1 מיט 23,2 סעק, פּריי סטיל:
 שוואַנקאָוסקי (ל.ק.ס.) 1,8,2, 100-מעטער רוקען-
 שווימער - גינטער (ל.ק.ס.)
 50-מעטער-שווימער פּאַר מענער: גרויס
 (מכבי) 32,2 סעק,
 אין שטאַמעטען-זויף 3 x 50 און 4 x 50 הא-
 בען געזינט די מאַנשאַפטען פּון ל.ק.ס.
 50-מעטער-שווימער סאר פּוילען קלאַסישען
 סטיל 1) באַזשעקאָוסקי (מכבי), רוקען-שווימער
 1) באַרענשטיין (מכבי), סטאַמעטען-זויף פּאַר
 פּוילען 1) 3 x 30 1) מאַנשאַפט פּון ל.ק.ס. 1,36,6
 1) מאַנשאַפט פּון מכבי, אין שווינגען פּון דער
 טראַמאַליין, דאָס האָט ערשטע אָרט פּערנומען
 ענדער פּון ל.ק.ס. אין דער אלגעמיינער קלאַסיסי-
 קאַזיע האָט דאָס ערשטע אָרט פּערנומען ל.ק.ס.
 דאָס צווייטע אָרט - מכבי.

די ערשטע ליגע-מעשטען איז פּוילען

נעכטען האָט זיך אין פּוילען אָנגעהויבען
 דער קאַמף וועגען דער ליגע-מייסטערשאַפט. ווי
 בעקאַנט איז דער סיסטעם פּון די ליגע-קאַמפּען
 געפּערט געוואָרען, די מעשׂטען קומען פּאַר אין

אידישע העמפערין איי די גריכישע פרייהייטס-מלחמות

(פוי א רייז)

טעריקשע שופען זיך דערנענטערט צו איין נישט בעשיטען ברענאן און אראפגעלעזען דאָרט טויזענד זעלבער וועלכע האָבען זיך פונדערנעלאזען איר בער דעם איבעל, פערשפרייטענדיג טויט און פער וויסטונג.

דאָס יודישע מידעל האָט פערבאָט אַנאַדער הויכען אָרט און ופּן דאָרטען צוזאַמען מיט פיל גריכען. בעשאַטען די אַנפאַלער אויף האָט עס גע- דיערט פיל שעה'ן און די טעריקען האָבען נישט געקענט אייננעמען דעם דאָרטען פונקט.

פּלוצלונג האָט זיך אויף אַ דערבאָווענען בער געל אויף דעם פעלד וואו עס איז געווען קאַלאַמיראָס הייל, בעוויזען אין פּלער הויך, שטויבערע אויגען און געשענעטע אַרעמס דער קאַשטאַנאווער ענגלעך דער. ער איז געפליבען שטיין צוויי איינגע מינוט פון דעם הויכען אָרט, וואו קאַלאַמיראָס האָט העל

אין מין לעצטער רייזע צווישען „אומגעקאַמטע יודען אין אלטען גלייכעלאַנד“, האָט איר געפיען אַנאַפּעראַשעדיגע געשיכטע וועגען אַ יודישען פּרוי קאַלאַמיראָס לעוויס, וועלכע איז געווען איינע פון די העלדישע גריכישע געווען בשעת דעם אָרט שטאַנד פון די גריכען געגען די טעריקען אין 1821, און דער געשיכטע איז אויף פּעריאָשט דער גרוי- טער ענגלישער פּאַטע לאַרד ביריאָן, און דאָס גיט אַזאָר צו נאָך אַ גרעסערע אויפער און וויכטיקייט.

דאָס איז געווען אין דעם היסטאָרישען זאָר פון 1821, ווען דאָס קליינע גריכישע פּאַלעס האָט זיך אויף אַ ליוב אַ וואָרף געטון אויף דעם טעריקישען ריז און אַבסעל אויף מיט דער הילף פון ענגלאַנד, פּאַרזיקען און רוסלאַנד. זיך צוואַרבען אומאַפּהע- גיקייט ביו היינטיגען טאָג.

אין זענעם פּלוצלינג יאָר זענען אויפן איבעל קריט געווען ביי אַכציג יודישע משפּחות, אַלע איר ריגע אַיינזאַמיגע זענען געווען גריכען און דערבאָווע- זעל האָט געזעהט צו טעריקען, וועלכע האָט דאָרט געהאַט אַ הונדערט זעלבער - יאַניטאַרען (מולד, זיי די רוסישע קאַוואַזען) מיט אַנאַפּאַבישען אַפּיער בראַש.

פון אַיאָזע זענען געשיקט געוואָרען טויזענ- דער אויפּרופּען צו די פּערשטאַכטע גריכען אַנצער הייבן אַ קריג געגען טעריקען, אין די שולען, אַנצער טעריקישע הילען, אין די פעלדער האָבען מענטשן זיך געלעבט מלחמה צו האַלטען, געהאַדעוועט זיך צום טויטקאַמף, צוגעגרייט שווערען, ביקסען, טולווען, אויף די קליינע יודישע קהלה וועלכע האָט אויף דעם דאָרטען איבעל געלעבט מיט די גריכען מער פון 1500 יאָר, איז געווען אַ טייל פון דער דאָרטער בעפעלקערונג, וועלכע האָט געשוואָרען צו פּערשטייבען דעם פּערדאָרטען טעריקען, אין די קלוי- זען פּלענט מען זיך שוועקען, פּיילות געשריבען אַכצוהר דעם קומענדיגען נאָוון און יודישע בחורים און מידלעך, האָבען צוזאַמען מיט יודישע גריכישע צייגער זיך געבויט צום גרויסען ענדגילטיגען פּרוי.

צווישען די גריכען האָט זיך אַמיטען אויס געצייפּעט מיט איהר גריכישען פּאַרטיאַטום די פּאַמיליע לעוויס, וועמענס עלטסטע טאָכטער קאַר אַלאַמיראָס איז געווען אַ גרויסע שיינדיקע, גוט גע- בילדעטע און זעהר ענערגיש. זי איז געווען פּעסט געבויט אַ הויכען שלאַנגען געשטאַלט, איהר וויכ- זיגסטע טאָך איז געווען צו אַנאַצי יודע אַ גרעסערע גרופּע מידלעך וועלכע האָבען געקענט האַלטען אַ שווער און האַר און וואַרען זי פון דער ווייטענס

אין דעם האַרצען פון אַ געזע- פּן קאַלאַמיראָס מידעל גרופּע זענען געווען פּינפּאָנצוואַנציג פּעריאָן, דאָס רוב גריכישע מיד- לעך, אַבער אַיאָזע אויך יודישע.

אין דעם היסטאָרישען טאָג פאַר דער גריכער שער באַזיע, דעם 25טען מאַי, האָט אויסגעבראָכען דער אויסשטאַנד, כּהר-רעין זענען מער ווי אַ העלפט פון די טעריקישע סאַלדאַטען און זייער אַי- ציר אויסגעשטאַכטען געוואָרען, אויך קאַלאַמיראָס, וועל- כּע האָט אויף איהר הייסט געטראָגען אַ קליינע מוח דולע אויף אַ נאַלרענישען געטעלע, האָט דערבאָווע- געט אַ פּאַרען און צוויי ווילדשיכורע יאַניטאַרען וועלכע האָבען שוין געהאַלטען ביים אַיינזענען יודישע פּלעקס אין די קערפּערס פון צוויי גריכישע פּינהרע, האָט זי קאַלאַמיראָס פון דערווייטענס אַיינ- געוואָרען איהר שווער פּונקט אין מוח אַיינ, די שטיקען זענען געפליבען טויט אויף אַנאַרט.

צוויי וואָכען שפּעטער זענען אָנגעקומען די טעריקישע קריגס-שופּען צום איבעל און דאָ האָבען זיך וואָכען-לאַנג אָנגעשפּילט די אַכוריותדיגע סעע בעס, וועלכע זענען געגאנגען בעשריבען אין אַלע זייכער פון דער וועלט-געשיכטע.

קאַלאַמיראָס מיט איהרע מידלעך, האָט זיך בער פּעסטירט אויף אַ הויכען פעלד, און פון צייט צו צייט אַראָפּ אין טאָל, כּדי צו העלפען די העלדישע קעמפּער אין סאַמע מיטען פון די דאָרטען קאַמפּען און אַנגע- קאַמען מיט אַנענגלישער קריגס-שיף וועלכע האָט אויף אַ פאַר טען פּערטריבען די טעריקען פון קריט, דער גרויסער ענגלישער פּאַטע לאַרד ביריאָן.

וועגערענדיג איבער דעם פּערבאָווענען אינ- זעל איז ער דערגאַנגען ביזן פעלד פון קאַלאַמיראָס גרופּע, ער האָט זיך געוועזען אויף די גראַזען און זיין בליק האָט אַרומגעטוישען דעם אומגעדליכען דעם די האַלב-געשטעלטע פּעריאָשטע געטעלע פון דעם שטעטעל געשענעט זיין רוקענזאַק, און זיך גענומען צו שרייבען איינע פון זיינע פּעריאָשטע טרויעריגע גריכישע עלענעס, דער דיכטער האָט די אויגען אַרומגעוויפּען און קיינעם אַרום זיך נישט געזעהן, פּלוצלונג האָט ער געזעהן אַרום זיך אַ טויף- שלאַנגע, געלעךען שיינע מוילעך, מיט צענזענדיקער האַר און פּלאַמערע אויגען, מען האָט זיך נישט געקענט צוזאַמענרירען, אַבער קאַלאַמיראָס האָט איהם געבאָטען אין זייער בעהעלטעניש, דערקלערענדיג דערבאָווענען איהרע חבּרעס, אַז דער קאַשטענוועואַטער ענגלענדיג דאָרף עס געוויס זיין לאַרד ביריאָן, ווע- גען וועלכע פיל לעגענדעס זענען שוין געווענט גע- זאָרען צווישען אַלע אַיינזאַמיגע פון קעמפּערען איבעל.

אַ לענגערע צייט איז געווען שטיל, די מידלעך, האָבען דעם פּאַטע מבדל געווען מיט ציגען-מילך, און האָט-טען-בייט, אַבער פּלוצלונג האָבען זיך פון דערווייטענס דערטראָגען קעלאַזען און דויערע, דאָס זענען ווידער געקומען די טעריקישע שיפּע אַוואַן אַנ- געהויבען אַטאַקירען דעם איבעל און די צוויי ענג- לישע קריגערס וועלכע זענען דאָרט געשטאַנען. קאַלאַמיראָס האָט אַ קוש געטון די מוהרעל און איר צוזאַמען מיט די אַנצווערע מידלעך אַרומגעפּלאַנצט זען דער הילף, אין אַ גרויסען מאָמענט האָבן די

דיש בעשאַ - די טעריקשע סאַלדאַטען, האָט זיך דערהערט אַ פּעריאָד - גרויסער לאַרד, בעהאַלט אויך גלייך, וויל אייער לעבען איז אין גרעסער סכּנה גייט אַראָפּ פון פעלד.

דאָס האָט דאָס יודישע מידעל אין גריכיש, גע- שריגען צום אַפּאַשישען, נישט פּאַרזיכטיגען ביי- דאָן, וועלכער איז אַרויס אַנקוקען דעם קאַמף פּער- געטענדיג אַן זיך אַליין.

זיין פיגור איז עריסט דאָן פּערשוואַנדען ווען ער האָט בעמערקט ווי אַ האַרדע טעריקישע סאַלדאַ- טען מיט די בלויע שווערען און מעכערס הויך אין די הענד האָבען זיך אַ לאַז געזאָן צו דעם פעלד, וואו ער איז געשטאַנען, עס האָט זיך דער- הערט אַ ווילדער געשריי אויסגעמישט מיט געמ- תפּילות פון מוסולמענישען נביא, מיט שטייער, מיט קוויטערען, מיט טויערענער שרעקליכע קולות אין דער לופט...

קאַלאַמיראָס לעוויס האָט פּאַלד פּעראַרדענט איהרע מידלעך, צו לויפּען אויף זייער פעלד, וואו ביריאָן

קען אַפּש- אין איינע מינוטען אַרום ליגען טויט, די מענער האָבען אויפּשט די אַפּגערישט דערפּון, זייל אַלע ווענען זי פּערנומען און זיי גייען אויף אַ ווערען, אפּשער שטענדיקען טויט, אַבער קיין זאָן האָט נישט אַפּגעהאַלטען דאָס יודישע מידעל און איהרע חבּרעס וועלכע האָבען ערשט מיט אַ פאַר- שפּה צוריק געווענען דאָס מעלאַנגאלישע פּנים פון דעם לאַרד ביריאָן.

דער אַרומגע וועגען, קריכענדיג אויף אַלע פּיר ענטפּערענדיג אויף איינע אַטאַקעס, פּעריאָנדיג דערבאָווענען אַ פאַר העלדישע קעמפּערינגס, האָט זיך קאַר- לאַמיראָן איינגעגעפען, פון אַ צווייטער זייט צו קומען צו איהר הויכען פעלד, איינע מינוטען שפּעטער זענען זיי שוין געווען אינווייניג אין דער היל. גע- עפענט אַ פאַר פּלאַנע שטיינער און אַרומגענומען פון דאָרט צו הענדליגע פּולווער-באַמבעס און מיט זיי פּערשטאַכטען די קריכענדיג אויפן באַרג טעריקען, וועלכע האָבען זיך געקייקעלט צוריק ווי אַפּגערישענע שטיינער; קיינער האָט נישט דערגרייכט דעם פעלד און דער היל פון קאַלאַמיראָס, דער פּאַנע און ערצ- טויערע געוואָרען פון אַ זיכערען טויט.

האַט ער געוואַסט אַן אַ יודישע פּרוי האָט איהם געראַטעוועט ?

פון יוסה ראבלין

געשעהן, נישטאָ וועגען וואָס צו רידען... נישטאָ וואָס צו זאָרען זיך, אַלבערט איז אַ דושענטעל- מען - - - זאָלען גייען צינגער מלאַפּען - - - אין קום שוין אַהייבן...

אַלבערט! - האָט זי פּערצווייפּעלט אויסגע- זען, ווען זי האָט געזענדיגט איהר פּלאַמערס- טעלעפּאָן-גערעך - וואָס זאָל איך טון? מין חבּר'סע האָט אויסגעפונען, וואו איך בין, און זי אַפּגעווען אַהער, וואָס וועל איך איצט טון? זי איז אין דאָך צום פּלאַפּערין, אַזאָ ריכזות-מרי- בערין, די גאַנצע וועלט וועט וויסען.

אַלבערט האָט איהר אָנגעקוקט און האָט זאָנדערבאַר אַ שמיכעל געטון.

- נו, פּערפאַלען, - האָט ער געזאָגט - איצט בלייבט נאָר צו פּאַהרען אַ היים, ווירקליך אַ פּערדריס.

ער האָט אויסגעהויבען אַזאָר מאַנטעל און האָט אַזאָר העפּליך געהאַלפּען אָנטון עס, באַלד איז זי געווען פּעריטי צום גאַס.

- איך וויל אייך בעגלייכען - האָט ער איהר אָנגעבאַטען.

- אזוי שפּעט, אַלבערט, - האָט איווע גע- זאָגט און האָט זיך געמאַכט נישט וויסענדיג, וואָס ער, אַזאָר אַזאָר איהר פּלוצלינג.

אַבער איווער ער האָט זיך אָנגעטון אַז בע- גלייטען איהר, האָט ער אויסגעהויבען דעם טעלע- פּאָן און האָט עסליכע מאל געקלאַפּט מיט'ן צינגעל פון אַפּאַראַט, ער האָט קיין ענטפּער נישט בעקומען.

- אַ שאַד, - האָט ער געזאָגט - דער טע- לעפּאָן איז שוין צוויי טעג קאַלדע.

ער האָט נאָכאַמאל אויסגעפונען דעם טעלע- פּאָן און האָט געזאָגט:

- אַ שאַד, פּריל, איווע, אַזאָ אָנענעמער אָווענט געווען.

ער האָט דערבאָווענען ווידער געשמיכעלט, און זי איז אַרומגעלאָפּען פון שטוב.

די פאמליקע

איווע האָט אַרומגעצויגען איהרע בעסטע זיידענע זאָקען אויף איהרע שלאַנגע, שעה-בעטאַק- טע פּיס און האָט פּרעזעלירן אונטערגעוונגען.

איהר פּריינדיגע, בעלזא, מיט וועלכער זי איז איינגעשטאַנען אין איווע, האָט בעמערקט איהר אויסערנעוועהנליכע פּרייז און האָט איהר געפּרענט וועגען דעם:

- איך געה היינט מיט אַלבערט פּאַנדבערג- האָט איהר איווע ערקלערט.

- נו, איז וואָס? איווע האָט געהיימנישפּול געשמיכעלט און האָט ווידער אונטערגעוונגען איהר פּרעזעלירן לודעל.

אַלבערט פּאַנדבערג איז גוט בעקאַנט געווען אין איווע'ס און פּעלאַס קרייז.

די צרה מיט איהם איז געווען, וואָס נאָכ- דעם ווי אַ מידעל האָט זיך און איהם פּעראיני- טערקעריט און האָט געוואָלט פּערציהען עטוואָס ערנסטע מיט איהם, פּלעפט ער זיך אפּטריילען פון איהר, ער איז געווען פּיין און צוגעלאָזען ביז די געוויסע פונקט; און דער פונקט איז געווען ווען אַ מידעל האָט געזענען אָנצוהערעניש, אַז עס טאָג נישט פאַר איהם צו בלייבען איינזאַם דעם גאַנצען לעבען...

פון אַ שידוך האָט ער געוויינט, ער איז געווען אַ בחור און איז געווען ענטשלאָסען צו בלייבען אַ בחור, מידלעך, וועלכע האָבען גע- פּרובט אויף איהן אַרע אַרע אַ צווייטען אָנצוהערען אַ וואַרמען פּיער אין איהם, האָבען זיך, נעבעך, אַליין אָנפּעברענט פון דעם פּלאַס, ער איז געבלי- בען אומגעשעדיגט און אומפּערהייראַט.

איווע האָט פּערנעלעכט פאַר איהר חבּר'סע איהר פּלאַז.

דער פּלאַז איז געווען, אַז זי זאָל טאַקע אַרומקומען צו דעם יונגעמאַן, בעלזא זאָל זיך אַבער זאָרען וועגען איהר, וואָס זי איז נישט נעקומען אַהיים אַזוי שפּעט און זי זאָל איהר אַנהייבען אַרומטווען; זי זאָל מלומדעט טעלעפּאָ- ניצען און אַלע פּלעצער וואו זי קען זיך מעגליך געפינען אין זי זאָל, צום סוף, הייסט עס, טעלע- פּאָנירען אויך צו אַלבערט'ן און נאָכפּרעגן, צי ער ווילט וואו זי געפינט זיך.

ווען דער טעלעפּאָן וועט קלינגען, וועט זי איווע, פּערשעפּהען, ווי צו האַנדלען, זי וועט מאַכען דעם אָנשטעל, אַז זי פּיילט זיך שרעקליך געטראַפּען, וואָס איהר חבּר'סע האָט איהר געפּאַקט ביי אַלבערט'ן, ער וועט זיך פּיילען פּערשולדיגט און פּערפליכטעט צו איהר, ווייל איהר רעפּוטאַציע איז געשעדיגט געוואָרען, אַלבערט וועט שוין לאַנג נאָכדעם נישט קענען בלייבען קיין בחור.

- אַ ממורשע קאַפּ - האָט בעלזא צוגע- שטימט צו דעם מיטערן פּלאַן.

ווען דער טעלעפּאָן וועט קלינגען, וועט זי איווע, פּערשעפּהען, ווי צו האַנדלען, זי וועט מאַכען דעם אָנשטעל, אַז זי פּיילט זיך שרעקליך געטראַפּען, וואָס איהר חבּר'סע האָט איהר געפּאַקט ביי אַלבערט'ן, ער וועט זיך פּיילען פּערשולדיגט און פּערפליכטעט צו איהר, ווייל איהר רעפּוטאַציע איז געשעדיגט געוואָרען, אַלבערט וועט שוין לאַנג נאָכדעם נישט קענען בלייבען קיין בחור.

- אַ ממורשע קאַפּ - האָט בעלזא צוגע- שטימט צו דעם מיטערן פּלאַן.

ווען דער טעלעפּאָן וועט קלינגען, וועט זי איווע, פּערשעפּהען, ווי צו האַנדלען, זי וועט מאַכען דעם אָנשטעל, אַז זי פּיילט זיך שרעקליך געטראַפּען, וואָס איהר חבּר'סע האָט איהר געפּאַקט ביי אַלבערט'ן, ער וועט זיך פּיילען פּערשולדיגט און פּערפליכטעט צו איהר, ווייל איהר רעפּוטאַציע איז געשעדיגט געוואָרען, אַלבערט וועט שוין לאַנג נאָכדעם נישט קענען בלייבען קיין בחור.

- אַ ממורשע קאַפּ - האָט בעלזא צוגע- שטימט צו דעם מיטערן פּלאַן.

ווען דער טעלעפּאָן וועט קלינגען, וועט זי איווע, פּערשעפּהען, ווי צו האַנדלען, זי וועט מאַכען דעם אָנשטעל, אַז זי פּיילט זיך שרעקליך געטראַפּען, וואָס איהר חבּר'סע האָט איהר געפּאַקט ביי אַלבערט'ן, ער וועט זיך פּיילען פּערשולדיגט און פּערפליכטעט צו איהר, ווייל איהר רעפּוטאַציע איז געשעדיגט געוואָרען, אַלבערט וועט שוין לאַנג נאָכדעם נישט קענען בלייבען קיין בחור.

- אַ ממורשע קאַפּ - האָט בעלזא צוגע- שטימט צו דעם מיטערן פּלאַן.

היינט און פאלג טעג
גרויסע הערצער - פארדאָע !!!
"CZEMP"
אין די היפּטער-קלען:
Wallace Beery, Jackie Cooper
פירענדע דראַמפּ פון אונגעדליכער ליבשאַ.
אויסערן פּראָגראַם: קלאַמאַנ-צוואַנציג
אין לאַנד-אקטואַליטעמען.
פאַר שילדע און געוועלעכע פּעפּעציערע
סאַטשען אויף בעשעלעונגען צו פּערי-
קלענערע טרייען. - דער איינציגער
פּילם, וואָס איז דערלויבט דורכ'ן מיני-
סטעריום פאַר יוגענד און קינדער.
געהויב אין געווען טעג 4.30 נאָכמיטאָג.
שבת און זונטאָג - 12 - זייער ביליג
פּערקלענערטע ווייזונ פון די פּלעצער.
הנהגה-בילעטען גילטיג אָון בערענע-אָנג.

צו פערמיטען
3 צימער מיט הויך
25 פּולנאַנאַ 25
פּראַנט, 1-טער שטאַק מיט באַלאַקן
אויסריכטונגס, זיר-געלד אַ קוואַ-
טעל 800 זל. צו ערפּאַהרען ביים
פּערזאָנלעך מיינע, קאַנסטאַנט-נייער-
גאַס 49. 1636

